

Utbildningsdepartementet

Remissvar över betänkandet Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81)

U2024/02723

Institutet för mänskliga rättigheter (institutet) har blivit anmodad att lämna ett yttrande över betänkandet **Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81)**.

Institutets uppgift är att främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, med utgångspunkt i våra grundlagar och för Sverige folkrättsligt bindande förpliktelser inom området mänskliga rättigheter. Institutet har även en särskild roll som oberoende nationell mekanism enligt artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (funktionsrättskonventionen).

17.4 Minskning av antalet examensmål

Institutet **avstyrker** utredningens förslag om att examensmål som rör frågor om mänskliga rättigheter, grundläggande demokratiska värderingar samt diskriminering och annan kränkande behandling av elever liksom identitet, sexualitet och relationer stryks från lärarutbildningen. Utredningen motiverar förslaget med att dessa frågor behandlas naturligt kopplade till motsvarande mål i värderingsdelarna av skolans och förskolans läroplaner. Utredningen menar att de därmed inte behöver anges som separata examensmål, utan att det är tillräckligt att det i examensmålen hänvisas till skolans styrdokument och värdegrund – lärarutbildningarna ska förbereda lärarstudenterna att arbeta efter dessa.

Institutet anser att det är av yttersta vikt att frågor om demokrati- och rättighetsmålsättningar kvarstår som examensmål för lärarna för att betona dessa grundläggande frågor betydelse i lärarnas fortsatta yrkesutövning, oaktat skolans styrdokument och läroplan. Institutet anser vidare att det är angeläget att framtida lärare ges redskap och kompetens i dessa angelägna frågor och att detta bör återspeglas i examensmålen.

Av institutets rapport **Kännedom om och upplevelser av mänskliga rättigheter i Sverige 2022–2023**¹ framkom bl.a. att en majoritet av de som svarade på enkäten upplever sig känna till sina mänskliga rättigheter, men att kännedomen om specifika rättigheter och de internationella dokument, konventioner, som de slås fast i varierar stort. För att öka kännedomen om alla mänskliga rättigheter på alla nivåer inom samhället, framför allt för framtida lärare som ska undervisa och hantera dessa grundläggande frågor, anser institutet att frågor om demokrati- och rättighetsmålsättningar ska kvarstå som examensmål.

Ärendets handläggning

Detta remissvar har beslutats av direktören Fredrik Malmberg och föredragits av juristen Anna Rosenmüller Nordlander. I den slutliga beredningen har även ställföreträdande direktör Charlotte Palmstierna deltagit.

Fredrik Malmberg

¹ Kännedom om och upplevelser av mänskliga rättigheter i Sverige 2022–2023, Institutet för mänskliga rättigheter, 2023